

A vizsgálat sok eredménye érinti közvetlenül a könyvtárosokat: az intézmény könyvtára általában távolról sem elégíti ki dolgozóinak igényeit; a kutatók egyrésze szimultán használja a könyveket, s ezt a könyvek elhelyezésénél, kezelésénél a könyvtárnak figyelembe kell vennie; minél könnyebben hozzáférhetővé kell tennie állományát és szolgáltatásait, hogy ezzel is táplálja a használatukra vonatkozó igényeket; a formális bibliográfiai eszközöket nem használják eléggé az olvasók. Ez utóbbi bajon általában az olvasók nevelésével, képzésével próbálnak segíteni; véleményem szerint nem elég hatékony ez a gyógy mód, mert a kutatók ideje tulságosan drága ahhoz, hogy a referáló és szignaletikus orgánumokat (vagy a szakbibliográfiákat, sőt magukat a könyvtári katalógusokat) alaposan tanulmányozhassák. Itt ismét oda lyukadunk ki, hogy szükség van személyes közvetítésre a felhalmozott tudásanyag és az információt igénylő, de keresgélésére rá nem érő és a keresgélés módszereit kevésbé ismerő kutatók között.

Az INFROSS adatain kívül az egyes részletkérdésekre vonatkozó kutatási beszámolók is rendelkezésére állnak az érdeklődőknek. Remélem azonban, hogy még 1971-ben – M. Brittain és F. Cranmer társaságában – könyv alakban is áttekintést tudunk adni, részletesen és közérthető formában, a vizsgálat eredményeiről.

A társadalomtudományi tájékoztatási rendszer kialakulásának jelenlegi állása a Szovjetunióban

[+]

Az alábbiakban rövidítve közöljük annak a beszámolónak a szövegét, amely a Naucsnu i Tehniczeszkie Biblioteki SZSZSZR-ben (1972. 1. no. 55. p.) jelent meg.

A Szovjetunió Tudományos Akadémiájának és a szövetséges köztársaságok tudományos akadémiainak humán irányú kutatóintézeteiben már megalakultak vagy alakulóban vannak a tájékoztatási szervek. Ezeknek a kibontakozóban lévő hálózatát most olyan összehangolt társadalomtudományi tájékoztatási rendszerre kell formálni, amely szerves része az állami tudományos és műszaki tájékoztatási rendszernek. A társadalomtudományi tájékoztatási munka koordinálása az INIBON (a Szovjetunió Tudományos Akadémiája Társadalomtudományi Alapkönyvtárának Tájékoztatási Intézete) feladata.

Az INIBON 1971. október 18–20-án össz-szövetségi értekezletet hívott össze a koordináció kialakítása érdekében. Az említett akadémiai kutatóintézeti tájékoztatási osztályokon kívül a köztársasági tudományos akadémiák központi könyvtárai, a Szovjetunió Tudományos Akadémiája humán kutatóintézeteinek koordinációs részlegei, valamint az akadémiai rendszereken kívüli nagykönyvtárak és egyéb intézmények is képviseltették magukat.

Az értekezlet alkalmat adott a szervező munka állásának felmérésére. Tájékoztatási osztály vagy részleg eddig 14 moszkvai akadémiai humán kutatóintézetben alakult, valamint a Szovjetunió Tudományos Akadémiája távol-keleti tudományos központjának (Vlagyivoszto) Történeti, Régészeti és Néprajzi Intézetben és urali tudományos központjának (Szverdlovszk) Közgazdaságtudományi Intézetében. Külön társadalomtudományi tájékoztatási intézetet szervezett az illető köztársaság tudományos akadémiájának elnöksége az Azerbajdzsán, a Belorusz, a Gruz, a Moldvai, az Örmény, a Turkmén és az Üzbég SZSZK-ban. A Tadzsik és az Észt SZSZK-ban a köztársasági Tudományos Akadémia központi könyvtára keretében létesült társadalomtudományi tájékoztatási osztály. A Lett és a Litván SZSZK-ban az egyes akadémiai intézetekben működnek tájékoztatási csoportok (részlegek, osztályok). Ukrajnában az ilyen intézeti részlegek tevékenységét az Ukrán Tudományos Akadémia tájékoztatási részlegén dolgozó felelős koordinálja. A Kazah és a Kirgiz SZSZK akadémiai szervezetében még nem alakult társadalomtudományi tájékoztatási egység, de e két köztársaságból is képviseltette magát az értekezleten a Tudományos Akadémia társadalomtudományi osztálya.

Az értekezleten beszámolók hangzottak el az INIBON koordinációs tevékenységéről és terveiről, valamint egyes osztályainak és részlegeinek munkájáról.

A résztvevők hangoztatták, hogy hivatalos formában ki kell adni a köztársasági társadalomtudományi tájékoztatási szervek mintasabályzatát. Ennek alapjául elfogadták az INIBON által kidolgozott tervezetet.

Mind a szövetséges köztársaságok, mind a moszkvai kutatóintézetek képviselői egyetértettek abban, hogy a társadalomtudományi tájékoztatás csúcsszervének komoly technikai berendezésekre van szüksége, amelyek lehetőséget adnak nemcsak saját kiadványainak, hanem más központokból származó dokumentumoknak vagy külföldi kiadványoknak a sokszorosítására is.

Hasznos volna többek között rendszeresen kiadni a szövetséges köztársaságok nyelvén megjelent közlemények orosz nyelvű referátumainak gyűjteményét.

Sokat várnak az érdekelt intézmények az INIBON módszertani segítségétől: dolgozza ki a referálás módszertanát, szervezze meg a szakemberek képzését és továbbképzését (az INIBON-ban töltendő gyakorlati idő formájában is), adjon ki tapasztalatcsere-értesítőt stb.

Helyeselték a résztvevők, hogy az INIBON-nak a tájékoztató munka koordinálásával foglalkozó részlege megkezdte a Szovjetunió Tudományos Akadémiája és a szövetséges köztársasági tudományos akadémiák intézeteiben készülő tájékoztatási kiadványok átfogó tervének összeállítását; erre a tervre épül majd a társadalomtudományi tájékoztatási tevékenység koordinációja.

Foglalkozik az INIBON az egységes osztályozási rendszer kidolgozásával is, s kísérleteket folytat minél ésszerűbb információ-vissza-keresési rendszer szerkesztésére.

Az értekezlet végül határozatokat hozott az akadémiai intézményekben folyó társadalomtudományi tájékoztatási munka tökéletesítése érdekében.

x külföldi hírek x külföldi hírek x külföldi hírek x

A CSAPATKÖNYVTÁRAKNAK a közművelődési könyvtári rendszerhez való kapcsolását javasolta még 1969-ben a nyugatnémet Közművelődési Könyvtári Munkaközösség. Az NSZK hadügyminisztériuma elvben támogatta a javaslatot. A munkaközösség 4 modellt dolgozott ki a közművelődési és a csapatkönyvtárak helyi együttműködésére, s ezeket a gyakorlatban fogják kipróbálni. (BuB 1972. 2. sz.)

VANDÁL ÉJSZAKAI LÁTOGATÓK törtek be egy londoni külvárosi könyvtárba: a 10 000 kötetnek mintegy a felét a padlóra hajigálták, rájuk locsolták a tűzoltókészülékek és a tintásüvegek tartalmát; szétdobálták a lemeztár anyagát is. (Liaison, 1972. jan.)